

God Forvaltningsskik – hvorfor og hvordan?

Rigsarkivar Asbjørn Hellum. 6.11.2013

Det er mig en stor glæde at skulle byde velkommen til denne velbesøgte konference om ”God forvaltningsskik”

Det kan der siges, og vil der blive sagt, meget om:

”Journalisér”-knappen er logoet for denne konference. Tænk engang, hvis der fandtes sådan en knap!

Tænk, hvis alle dokumenter uden videre havnede på plads, lige præcis der, hvor det enkelte dokument hører til. I den rigtige journalgruppe, med de korrekte metadata. Hver gang!

Det ville sikre, at de rette dokumenter hurtigt og uden problemer kunne findes frem, når der er brug for dem. Hver gang! Sådan er virkeligheden desværre ikke!

Skal man være sikker på hurtig at kunne finde det dokument eller den information, som man leder efter, skal sager, dokumenter og data skal være ordnede.

Det kan være og er ofte særdeles vigtigt for de borgere, som sagerne vedrører. Det er vigtigt for myndighederne, som får dokumenteret deres virksomhed, fastholdt deres viden og ensartethed i sagsbehandlingen. Det vil være nyttigt for den nye kollega, som skal overtage et sagsområde. Og så er det helt afgørende for fremtidens arkivbruger og ikke mindst giver det gode muligheder for at betjene den utålmodige dagspresses journalister.

Og så er det jo sådan set lige meget, om man leder et halvt år efter, at sagen første gang er behandlet – eller om der går måske 100 år.

Nutiden og fremtiden har fælles interesse i God Forvaltningsskik.

Statens Arkiver har i dag indbudt til denne konference om God Forvaltningsskik, fordi God Forvaltningsskik ikke blot har betydning for det daglige arbejde i den offentlige forvaltning.

God Forvaltningsskik er også meget vigtig for kvaliteten af de arkivalier, som bliver bevaret hos Statens Arkiver og i de kommunale arkiver.

Hvor er den offentlige forvaltning på vej hen?

Nu har vi jo som sagt ikke en "Journalisér"-knap, som kan klare det hele.

Nej, God Forvaltningsskik kan være temmelig besværlig at leve op til. Den offentlige forvaltning er i dag digital. De store papirsystemers tid er forbi. Derfor skal forvaltningens IT-systemer være nemme at bruge. De skal helst ikke begrænse mulighederne for at gøre God Forvaltningsskik til Nem Forvaltningsskik.

Det stiller også krav til de medarbejdere, som bruger systemerne. Registreringer og journalisering skal være ensartet og på et højt niveau. Der skal knyttes metadata til alle sager og dokumenter – og det efter de samme retningslinier hver gang.

Endelig stiller det krav til ledelsen, som skal turde prioritere området. Overholdelse af God Forvaltningsskik hører måske ikke til de enkelte myndigheders kerneområder eller hotte områder. Til gengæld er God forvaltningsskik vigtig for alle myndigheder.

Hvad kan ledelsen gøre? Ja, først og fremmest skal denne del af arbejdet prioriteres. Det vigtigt, at der skabes en bevidsthed om, hvor er afgørende det er, at der sker registrering og journalisering efter de retningslinier, som er aftalt – og som er godkendt af Statens Arkiver, når det drejer sig om statslige myndigheder.

God Forvaltningsskik sikrer, at myndighedernes virksomhed bliver dokumenteret. Dermed fastholdes den værdi, som organisationens akkumulerede viden repræsenterer.

God Forvaltningsskik er helt central for demokratiet. Det er en naturlig del af demokratiet, at det offentlige ikke blot skal kontrollere borgerne, men at borgerne også har mulighed for at få indsigt i det offentliges arbejde.

Der skal være gennemsigtighed i forvaltningen. Den offentlige forvaltning arbejder for hele samfundet, for fællesskabet, og skal kunne dokumentere sine handlinger og beslutninger.

Kravet om åbenhed ligger til grund for Offentlighedsloven, og den nye Offentlighedslov træder som bekendt i kraft ved årsskiftet. Vi skal her i formiddag høre om, hvordan den nye Offentlighedslov er skruet sammen, og hvad den vil betyde for God Forvaltningsskik, for aktindsigt og for arkiverne.

Det er arkivernes rolle at dokumentere demokratiet for fremtiden. Arkivloven giver adgang for alle til at benytte arkivalierne. Selvfølgelig har nogle arkivalier en tilgængelighedsfrist, især for at beskytte oplysninger om privatpersoner, men efter denne frist er arkiverne åbne for alle. Enhver med interesse for historien kan søge oplysninger om det offentlige hensigter og beslutninger i arkiverne. Derfor er det pinedød nødvendigt, at de fremtidige brugere kan finde rundt i arkivalierne. De skal kunne finde de dokumenter og data, som vil kunne belyse deres spørgsmål.

For at styrke det har Statens Arkiver her i sommer indført nye regler for godkendelse af statslige digitale systemer. Heri pointeres myndighedernes pligt til at sætte dokumentation af forvaltningen i system med kravet om, at alle journalsystemer skal have en registreringssystematik. Det bliver også slået fast, at der skal ske en kvalitetssikring af journaliseringen.

Hvem er involveret?

God Forvaltningsskik er et spørgsmål for hele organisationen, for jer der udvikler IT-systemer og for arkiverne.

Derfor er vi i Statens Arkiver meget glade for den store interesse, I har vist for denne konference. Der er 170 tilmeldte fra stat, regioner, kommuner, leverandører og arkiver. Groft sagt kan I deles op fire grupper. I er alle vigtige for at realisere God Forvaltningsskik.

- Ledelsen skal sørge for, at rammerne er til stede.
- IT-systemerne skal gøre det nemt og overskueligt at journalisere og genfinde de relevante dokumenter.
- Journalmedarbejdere og sagsbehandlere skal udfylde disse rammer.
- Og på arkiverne skal vi sørge for sikkert at gemme alle disse fantastiske oplysninger, så de kan bruges i fremtiden.

Jeg er meget glad for, at alle fire grupper er repræsenteret her i dag.

Det vidner om en stor interesse for, hvordan nutidens forvaltning faktisk kan blive til fremtidens arkiver.

Det vidner også om, at det er en opgave, som ikke blot kan pålægges en enkelt gruppe. Nej, det er en opgave, som kræver hele organisationens opbakning – og som også kræver de rigtige redskaber.

Velkommen til oplægsholderne

Folketingets Ombudsmand, Jørgen Steen Sørensen, vil holde det første oplæg i dag. Ombudsmanden skal vurdere, om forvaltningen handler i overensstemmelse med gældende ret og god forvaltningsskik. – Og her skal jeg sige, at der hører meget mere til God Forvaltningsskik end orden i dokumentationen. Orden i dokumentation er bare den del af God Forvaltningsskik, som har størst betydning for arkiverne.

Journalisterne er nok blandt de første til at bemærke det, hvis der er slinger i muligheden for aktindsigt. Derfor er vi glade for, at Cavlingpris-vinderen Jesper Tynell vil dele sine synspunkter og erfaringer vedrørende aktindsigt og God Forvaltningsskik med os.

Også eftermiddagens oplægsholdere har et bredt kendskab til vilkår og praksis med hensyn til God Forvaltningsskik. Først skal I høre om et svensk forskningsprojekt, der undersøger, hvordan svenske statslige og kommunale myndigheder sørger for god informationshåndtering. Derefter skal I høre om de helt praktiske udfordringer, når man skal tage et nyt ESDH-system i brug.

Fælles for eftermiddagens oplæg er spørgsmålet om, hvad der virker. Og hvordan man får det til at virke.

Hvad kan Statens Arkiver bidrage med?

Hvad er det så, at Statens Arkiver kan bidrage med, når det gælder God Forvaltningsskik?

Ja i dag bidrager vi ved at afholde denne konference, hvor der sættes fokus på God Forvaltningsskik.

Statens Arkiver er videnscenter for arkivfaglige spørgsmål, og ud over denne årlige konference holder vi kurser og netværksmøder.

Vi håber, at I vil bruge mulighederne for at træffe fagfæller fra andre arbejdspladser og få snakket om de fælles faglige udfordringer, som kan vise sig på tværs af de forskellige offentlige arbejdspladser.

Vi håber at se mange af jer igen til kurser og netværksmøder i 2014.

Jeg vil ønske jer en god konference i dag!

Og husk! God forvaltningsskik er et fælles ansvar.